

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВИТИ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»
Кафедра економіки, менеджменту та управління територіями

КАРТА ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС) Муніципальне управління

1) Шифр за ОНП: ОК 20
2) Навчальний рік: 2022/2023
3) Освітній рівень: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
4) Форма навчання: денна, заочна
5) Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
6) Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»
7) Компонента спеціальності: обов'язкова
8) Семестр: 5-6
9) Викладач (розробник карти): доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри економіки, менеджменту та управління територіями ВСП «ІНО КНУБА» Андреев Сергій Олександрович
10) Мова навчання: українська
11) Необхідні ввідні дисципліни: (що треба вивчити, щоб слухати цей курс) – навчальний курс «Державне та регіональне управління», «Політологія», «Менеджмент».
12) Мета курсу: вивчення теоретичних засад муніципального управління; засвоєння механізмів практичної реалізації елементів спеціального економічного інструментарію управління розвитком муніципальних утворень; оволодіння принципами формування ефективних вертикальних та горизонтальних взаємодій органів місцевого самоврядування; опанування сучасними методами управління муніципальними галузево-функціональними комплексами; вивчення особливостей муніципального управління в зарубіжних країнах для адаптивного використання його в практичній роботі органів місцевого самоврядування в Україні.
13) Результати навчання:

№	Програмний результат навчання	Метод перевірки навчального ефекту	Форма проведення занять	Посилання на програмні компетентності
1.	РН 1. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, курсова робота	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК5 ЗК8 ЗК9 СК1 СК3 СК6 СК9 СК10
2.	РН2. 4. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, курсова робота	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК5 ЗК8 ЗК9 СК1 СК3 СК6 СК9 СК10
3.	РН 5. Знати стандарти, принципи та норми діяльності у сфері публічного управління та адміністрування.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, курсова робота	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК5 ЗК8 ЗК9 СК1 СК3 СК6 СК9 СК10
4.	РН 6. Знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, курсова робота	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК5 ЗК8 ЗК9 СК1 СК3 СК6 СК9 СК10

5	РН 9. Знати основи електронного урядування.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, курсова робота	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК5 ЗК8 ЗК9 СК1 СК3 СК6 СК9 СК10
6.	РН10. Здатність до дослідницької та пошукової діяльності в сфері публічного управління та адміністрування.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, курсова робота	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК5 ЗК8 ЗК9 СК1 СК3 СК9 СК10
7.	РН 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.	Обговорення під час занять, тематичне дослідження, курсова робота	Лекція, практичні заняття	ІК ЗК1 ЗК2 ЗК3 ЗК5 ЗК8 ЗК9 СК1 СК3 СК9 СК10

14) Структура курсу:

Лекції, год	Практичне заняття, год	Лабораторні заняття, год	Курсовий проект/ курсова робота РГР/ІЗ	Самостійні робота здобувача, год	Форма підсумкового контролю
54	54	-	1	162	Іспит
Сума годин:			270		
Загальні кількість кредитів ECTS:			9,0		

15) Зміст курсу: (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Лекції:

Тема 1. Сутність та законодавча база муніципального управління.

Тема 2. Побудова системи муніципального управління.

Тема 3. Антикризове управління муніципальним утворенням. Ситуаційне муніципальне адміністрування.

Тема 4. Стратегічне управління в муніципальному адмініструванні.

Тема 5. Організація робіт з соціально-економічного розвитку муніципального утворення.

Тема 6. Фінансовий менеджмент як управління фінансовими ресурсами муніципального утворення.

Тема 7. Бюджетний і фінансовий аналіз як інструменти фінансового менеджменту.

Тема 8. Використання маркетингових інструментів в муніципальному управлінні.

Тема 9. Застосування маркетингових інструментів для забезпечення зв'язків з громадськістю.

- Тема 10.** Проектний менеджмент в муніципальному управлінні.
- Тема 11.** Методи оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів.
- Тема 12.** Управління муніципальними логістичними системами.
- Тема 13.** Алгоритми факторного аналізу для управління фінансовими потоками.
- Тема 14.** Менеджмент ризиків та антикризове управління в муніципальному адмініструванні.
- Тема 15.** Спеціальні механізми антикризового управління муніципальним утворенням.
- Тема 16.** Інформаційні технології в муніципальному управлінні адмініструванні
- Тема 17.** Ситуаційне муніципальне адміністрування
- Тема 18.** Кадровий менеджмент в муніципальному управлінні.
- Тема 19.** Особливості формування кадрового персоналу в органах місцевого самоврядування,
- Тема 20.** Вертикальні взаємодії органів муніципального управління.
- Тема 21.** Розвиток підприємництва в системі муніципального управління.
- Тема 22.** Проблеми розвитку малого бізнесу та шляхи їх вирішення. Форми підтримки малого бізнесу на муніципальному рівні.
- Тема 23.** Адміністрування галузево-функціональними комплексами на території муніципальних утворень.
- Тема 24.** Управління житлово-комунальним господарством. Впровадження нових механізмів господарювання в муніципальний житловокомунальний сектор.
- Тема 25.** Організація муніципального управління в зарубіжних країнах.
- Тема 26.** Реалізація функцій органів муніципального управління в управлінні соціально-економічним розвитком територій в зарубіжних країнах.
- Тема 27.** Особливості стратегічного планування в муніципальному адмініструванні зарубіжних країн.

Практичні:

- Тема 1.** Сутність та законодавча база муніципального управління.
- Тема 2.** Побудова системи муніципального управління.
- Тема 3.** Антикризове управління муніципальним утворенням. Ситуаційне муніципальне адміністрування.
- Тема 4.** Стратегічне управління в муніципальному адмініструванні.
- Тема 5.** Організація робіт з соціально-економічного розвитку муніципального утворення.
- Тема 6.** Фінансовий менеджмент як управління фінансовими ресурсами муніципального утворення.
- Тема 7.** Бюджетний і фінансовий аналіз як інструменти фінансового менеджменту.
- Тема 8.** Використання маркетингових інструментів в муніципальному управлінні.
- Тема 9.** Застосування маркетингових інструментів для забезпечення зв'язків з громадськістю.
- Тема 10.** Проектний менеджмент в муніципальному управлінні.
- Тема 11.** Методи оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів.
- Тема 12.** Управління муніципальними логістичними системами.
- Тема 13.** Алгоритми факторного аналізу для управління фінансовими потоками.
- Тема 14.** Менеджмент ризиків та антикризове управління в муніципальному адмініструванні.
- Тема 15.** Спеціальні механізми антикризового управління муніципальним утворенням.
- Тема 16.** Інформаційні технології в муніципальному управлінні адмініструванні
- Тема 17.** Ситуаційне муніципальне адміністрування
- Тема 18.** Кадровий менеджмент в муніципальному управлінні.
- Тема 19.** Особливості формування кадрового персоналу в органах місцевого самоврядування,
- Тема 20.** Вертикальні взаємодії органів муніципального управління.
- Тема 21.** Розвиток підприємництва в системі муніципального управління.
- Тема 22.** Проблеми розвитку малого бізнесу та шляхи їх вирішення. Форми підтримки малого бізнесу на муніципальному рівні.
- Тема 23.** Адміністрування галузево-функціональними комплексами на території муніципальних утворень.
- Тема 24.** Управління житлово-комунальним господарством. Впровадження нових механізмів господарювання в муніципальний житловокомунальний сектор.
- Тема 25.** Організація муніципального управління в зарубіжних країнах.
- Тема 26.** Реалізація функцій органів муніципального управління в управлінні соціально-економічним розвитком територій в зарубіжних країнах.
- Тема 27.** Особливості стратегічного планування в муніципальному адмініструванні зарубіжних країн.

Додаткове індивідуальне завдання :

Для обраного міста:

1. Побудуйте SWOT матрицю.
2. Здійсніть оцінку міського бюджету в розрізі дохідної бази (частка місцевих податків і зборів, державних трансфертів) та за структурою видатків (на управління, благоустрій, соціальну сферу). Оцініть розмір бюджету розвитку, розрахуйте деякі показники видатків на душу населення. Зробіть висновок про

фінансову спроможність міського бюджету.

3. Проаналізуйте сайт міської ради. Визначте його основні блоки. На основі інформації наведеної на сайті побудуйте структуру виконавчих органів міської ради. Зробіть висновок чи достатньою на сайті є інформація для Вас як туриста чи інвестора.

4. Дайте коротку характеристику стратегії розвитку міста, якщо нема – то програми соціально-економічного розвитку. Чи відповідає стратегія вивченим Вами методологічним підходам до її розробки. На основі стратегії побудуйте дерево цілей розвитку міста.

5. Знайдіть будь-який проект, що реалізується в місті. Оцініть його з позиції інноваційності. Варіанти міст (за вибором студента) Варіант 1. Київ. Варіант 2. Тернопіль. Варіант 3. Львів. Варіант 4. Черкаси. Варіант 5. Чернігів. Варіант 6. Ужгород. Варіант 7. Шпола. Варіант 8. Миколаїв. Варіант 9. Мукачеве. Варіант 10. Чернівці. Варіант 11. Рівне. Варіант 12. Костопіль. Варіант 13. Хмельницький. Варіант 14. Харків. Варіант 15. Суми. Варіант 16. Полтава. Варіант 17. Херсон. Варіант 18. Миколаїв. Варіант 19. Івано-Франківськ.

Курсова робота (к/р з навчальної дисципліни студенти виконують відповідно до затвердженої тематики):

1. Управління комунальною власністю муніципального утворення.
2. Форми управління комунальною власністю.
3. Корпоративне управління в муніципальному менеджменті.
4. Тендер муніципальних проектів. Проектне фінансування в муніципальному утворенні.
5. Система муніципальної логістики.
6. Логістика товарних потоків у муніципальному утворенні.
7. Фінансова логістика в муніципальному управлінні.
8. Управління ризиками в муніципальному менеджменті.
9. Побудова системи антикризового управління в муніципальному менеджменті.
10. Спеціальний механізм антикризового управління муніципальним утворенням.
11. Взаємодії органів муніципального управління з органами державної влади.
12. Казначейства та податкові адміністрації на регіональному рівні.
13. Побудова взаємодії органів муніципального управління з кредитними установами.
14. Міжбюджетні відносини та бюджетування регіональних бюджетів.
15. Банківські послуги та операції в муніципальному управлінні.
16. Розвиток підприємництва в системі муніципального управління.
17. Малий бізнес у муніципальному утворенні: проблеми розвитку та форми підтримки.
18. Механізм залучення підприємницьких структур до реалізації муніципальних програм.
19. Особливості організації місцевого управління в окремих зарубіжних країнах та можливості адаптації їх досвіду в Україні.
20. Організація муніципального управління в США, Франції та Німеччині. Загальна характеристика фінансової системи місцевих органів управління в зарубіжних країнах.
21. Організація надання послуг у муніципальному управлінні зарубіжних країн.
22. Система соціального захисту населення в муніципальному управлінні зарубіжних країн.
23. Система соціального захисту населення в муніципальному управлінні України.
24. Особливості управління муніципальною власністю в окремих зарубіжних країнах.

Самостійна робота студента:

Тема 1. Сутність та законодавча база муніципального управління.

Тема 2. Побудова системи муніципального управління.

Тема 3. Антикризове управління муніципальним утворенням. Ситуаційне муніципальне адміністрування.

Тема 4. Стратегічне управління в муніципальному адмініструванні.

Тема 5. Організація робіт з соціально-економічного розвитку муніципального утворення.

Тема 6. Фінансовий менеджмент як управління фінансовими ресурсами муніципального утворення.

Тема 7. Бюджетний і фінансовий аналіз як інструменти фінансового менеджменту.

Тема 8. Використання маркетингових інструментів в муніципальному управлінні.

Тема 9. Застосування маркетингових інструментів для забезпечення зв'язків з громадськістю.

Тема 10. Проектний менеджмент в муніципальному управлінні.

Тема 11. Методи оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів.

Тема 12. Управління муніципальними логістичними системами.

Тема 13. Алгоритми факторного аналізу для управління фінансовими потоками.

Тема 14. Менеджмент ризиків та антикризове управління в муніципальному адмініструванні.

Тема 15. Спеціальні механізми антикризового управління муніципальним утворенням.

Тема 16. Інформаційні технології в муніципальному управлінні адмініструванні

Тема 17. Ситуаційне муніципальне адміністрування

Тема 18. Кадровий менеджмент в муніципальному управлінні.

- Тема 19.** Особливості формування кадрового персоналу в органах місцевого самоврядування,
Тема 20. Вертикальні взаємодії органів муніципального управління.
Тема 21. Розвиток підприємництва в системі муніципального управління.
Тема 22. Проблеми розвитку малого бізнесу та шляхи їх вирішення. Форми підтримки малого бізнесу на муніципальному рівні.
Тема 23. Адміністрування галузево-функціональними комплексами на території муніципальних утворень.
Тема 24. Управління житлово-комунальним господарством. Впровадження нових механізмів господарювання в муніципальний житловокомунальний сектор.
Тема 25. Організація муніципального управління в зарубіжних країнах.
Тема 26. Реалізація функцій органів муніципального управління в управлінні соціально-економічним розвитком територій в зарубіжних країнах.
Тема 27. Особливості стратегічного планування в муніципальному адмініструванні зарубіжних країн.

16) Основна література:

1. Конституція України: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р (із змінами від 21.02.2014 № 2222-IV)]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Про упорядкування структури апарату центральних органів виконавчої влади, їх територіальних підрозділів та місцевих державних адміністрацій :Постанова Кабінету Міністрів України від 12 березня 2005 р. № 179 (у редакції від 05.05.2016). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/179-2005-п>.
3. Про стан розвитку громадянського суспільства в Україні. Доповідь. Київ. – 2012. URL: http://www.niss.gov.ua/public/File/2012_nauk_an_rozrobku/stan_poz_gp_sus.pdf.
4. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 № 183/98-ВР (у редакції від 31.12.2014 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80#Text>).
5. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII (у редакції від 21.05.2015). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
6. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV (у редакції від 01.05.2016). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>.
7. Про проведення публічного громадського обговорення системних соціально-економічних реформ. Розпорядження КМУ від 15.12.2010 № 2311-р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2311-2010-%D1%80>.
8. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. Офіційний вісник України, офіційне видання від 15.01.2016 2016 р., № 3, стор. 28, стаття 149, код акту 80271/2016.
9. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України; Постанова КМУ від 18.07.2007 № 950. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/950-2007>.
10. Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади. Постанова КМУ від 05.11.2008 року № 976. [URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/976-2008>].
11. Про затвердження Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених громадськими організаціями та творчими спілками, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка. Постанова КМУ від 12 жовтня 2011 № 1049. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1049-2011-%D0%BF>.
12. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики”. Постанова КМУ від 03.11.2010 № 996 URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>.
13. Про доступ до публічної інформації. Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
14. Про державно-приватне партнерство” Закон України від 01 липня 2010 року N 2404-IV. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/12134.html>.
15. Про всеукраїнський референдум. Закон України від 06 грудня 2012 № 5475- VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5475-17>.
16. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні. Розпорядження КМУ від 15 травня 2013 р. № 386-р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80>.
Блейклі Е. Дж. Планування місцевого економічного розвитку: теорія і практика / Блейклі Е. Дж.; пер. з англ. Львів: Літопис, 2012. 416 с.
17. Енциклопедія державного управління : довідк. вид. У 8 т. Т. 5. Територіальне управління / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. ; наук.- редкол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), В. П. Трошинський (заст. голови), Ю. П. Сурмін [та ін.] ; наук.-редкол. п'ятого тому: О. Ю. Амосов (співголова), О. С. Ігнатенко (співголова), А. О. Кузнецов [та ін.]. - К. : НАДУ ; Х. : ХарPI НАДУ "Магістр", 2011. 406 с.
18. Мельник А.Ф. Муніципальний менеджмент: навч. посібник / Мельник А.Ф., Монастирський Г.Л., Дудкіна О.П. К.: Знання, 2006. 420 с.
19. Мельник А.Ф. Управління розвитком муніципальних утворень: теорія, методологія, практика: монографія / А.Ф. Мельник, Г.Л. Монастирський. Тернопіль: Економічна думка, 2007. 476 с. 5. Монастирський Г.Л. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Муніципальне управління» / Мельник А.Ф., Монастирський Г.Л. Тернопіль: Вид-во «Економічна думка» ТНЕУ, 2020.

20. Монастирський Г.Л. Модернізаційна парадигма управління економічним розвитком територіальних спільнот базового рівня: монографія. Тернопіль: Вид-во «Економічна думка» ТНЕУ, 2010. 464 с.
21. Муніципальний менеджмент: підручник / Мельник А.Ф., Монастирський Г.Л., Дудкіна О.П. Тернопіль, 2019. 364 с.
21. Наукові основи та імплементація світових практик місцевого самоврядування і об'єднання територіальних громад: [колект. монографія] / під заг. ред. проф. Сазонця І. Л. ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування, РВП "Центр розвитку місцевого самоврядування". - Рівне : Волинські обереги, 2017. - 214 с.
22. Реформа системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні: стан, виклики, перспективи здійснення: наук. доп. / [В. С. Куйбіда та ін.] ; за заг. ред. В. С. Кубійди ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Київ : НАДУ, 2018. - 179 с.
23. Чернеженко О. М. Місцеве самоврядування в Україні та державах-учасниках ЄС: конституційне регулювання й організаційні моделі: монографія / Чернеженко О. М. ; Нац. акад. внутр. справ. - Київ : Ліра-К, 2018. - 379 с.

17) Додаткова література:

1. Адміністративно-територіальний устрій країн Європейського Союзу : навч. посіб. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; авт.-упоряд.: М. О. Баймуратов, О.В. Батанов, П. В. Ворона [та ін.] ; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, М. К. Орлатого. Київ : НАДУ, 2015. 627 с.
2. Аналіз політики для використання соціально-економічних переваг видобувних проєктів в Україні : практ. посіб. / В. В. Тертичка, Г. Л. Рябцев, С. В. Сапегін, О. В. Берданова ; Укр. ін-т газу нетрадиц. джерел, Наук.-техн. центр "Псіхея". - Київ : Псіхея, 2015. 84 с.
3. Бабінова О. О. Державна регіональна політика і регіональний розвиток: сучасні реалії України та європейський досвід : монографія; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - К. : Фенікс, 2011. - 270 с.
4. Банчук О. Запобігання і протидія корупції в органах місцевого самоврядування : практ. посіб.; Швейцар.-укр. проєкт "Підтримка децентралізації в Україні - БЕБРЯЙ", Центр політико-прав. реформ. - К. : Софія-А, 2012. - 84 с.
5. Берданова О. Оперативне планування реалізації стратегії територіального розвитку : практ. посіб. / О. Берданова, Є. Фишко; Швейцар.-укр. проєкт "Підтримка децентралізації в Україні - БЕБРКО". - К. : Софія-А, 2012. - 45 с. 22.
6. Бюджетна та фінансова децентралізація як інструмент зміцнення матеріальнофінансової основи місцевого самоврядування : навч.-метод. матеріали / В. Г. Бодров, С.А. Дяченко ; упоряд. В. М. Гаврилюк ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. - Київ : НАДУ, 2015. - 96 с.
7. Васильченко Г. Планування розвитку територіальних громад : навч. посіб. для посад. осіб місц. самоврядування / Г. Васильченко, І. Парасюк, Н. Єременко; Асоц. міст України. - Київ : Підприємство ВІ ЕН ЕЙ, 2015. 256 с.
8. Викладання лідерства для посадових осіб та представників місцевого самоврядування: сутність, виклики, перспективи : матеріали Всеукр. круглого столу (Київ, 15 квіт. 2015 р.) : [наук. вид.] / за заг. ред. В. А. Гошовської, Л. А. Пашко, А. К. Гука ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів, Каф. парламентаризму та політ. менеджменту. - Харків : Фактор, 2015. - 88 с.
9. Віліжінський В. М. Реформування системи місцевого самоврядування в Україні з урахуванням національних традицій врядування : монографія / В. М. Віліжінський, М. П. Попов ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін-т держ. упр. - Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2016. 451 с
10. Ворона П. В. Місцеве самоврядування України в контексті розвитку представницької влади : монографія / П. В. Ворона ; Вищ. навч. закл. Укоопспілки "Полтав. ун-т економіки і торгівлі" (ПУЕТ). - Полтава : ПУЕТ, 2012. - 341 с.
11. Гарькавий І. Б. Зміцнення містообслуговуючої сфери органами місцевого самоврядування : монографія / І. Б. Гарькавий ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ : Фенікс, 2015. 356 с.
12. Гошовська В. А. Організація роботи міського голови : навч.-метод. матеріали / В. А. Гошовська, Т. І. Сущенко, А. П. Лелеченко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. - Київ : НАДУ, 2015. - 48 с.
13. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України : наук. вид. / О. М. Бориславська, І. Б. Заверуха, Е. М. Захарченко [та ін.]; Швейцар.-укр. проєкт "Підтримка децентралізації в Україні - DESPRO". - К. : [б. в.], 2012. - 127 с.
14. Досвід реформування адміністративно-територіального устрою в країнах Європейського Союзу : опор. конспект лекцій / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; авт.- упоряд.: П. В. Ворона, П. М. Любченко, М. І. Лахижа, І. М. Грищенко. - Київ : НАДУ, 2015. 94 с.

15. Забезпечення органами публічної влади інституційних передумов розвитку підприємництва : наук.-метод. розроб. / В. С. Загорський, А. Й. Серант, С. М. Ромашко [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., Львів. регіон. ін-т держ. упр. - Київ : НАДУ, 2014. - 32 с. : табл., рис. - (Бібліотека слухача. Публічне адміністрування).
16. Зарубіжний досвід формування ресурсного потенціалу територій : опор. конспект лекцій / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Каф. регіон. упр., місц. самоврядування та упр. містом ; ав.-упоряд.: Н. В. Васильєва, Ю. А. Глущенко, В. Ю. Глеба [та ін.]. - Київ : НАДУ, 2014.
17. Заяць Д. Д. Статут територіальної громади: теоретико-правові аспекти : монографія / Д. Д. Заяць ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2014. - 101 с.
18. Енциклопедичний словник з державного управління : довідк. вид. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко [та ін.] ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. - К. : НАДУ, 2010. - 819 с.
19. Інституційний розвиток місцевого самоврядування в умовах державно- управлінських реформ : наук. розроб. / І. В. Козюра, А. О. Краснейчук, Ю. Г. Іванченко [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., Ін-т проблем держ. упр. та місц. самоврядування. - Київ : НАДУ, 2014. - 52 с.
20. Карий О. Місцеві ініціативи та залучення громадськості до здійснення місцевого самоврядування : навч. посіб. для посад. осіб місц. самоврядування / О. Карий, Я. Панас; Асоц. міст України. - Київ : Підприємство ВІ ЕН ЕЙ, 2015. - 176 с.
21. Ковбасюк, Ю. В. Децентралізація влади: розмежування повноважень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування : навч.-метод. матеріали Z Ю. В. Ковбасюк, І. О. Дегтярьова ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. Київ : НАДУ, 2015. 60 с.
22. Ковбасюк, Ю. В. Організація роботи голови районної ради : навч.-метод. матеріали Z Ю. В. Ковбасюк, В. А. Гошовська, Л. В. Прудиус ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів. - Київ : НАДУ, 2015. - 90 с.
- 223 Колтун В. С. Закономірності та тенденції розвитку місцевого самоврядування: комплементарний підхід : монографія Z В. С. Колтун ; Нац. акад. держ. упр. При Президентіві України. - Київ : Фенікс, 2015. - 367 с.
24. Концептуальні засади реформування системи регіонального управління : монографія / М. М. Іжа, З. В. Балабаєва, Т. А. Берегой [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Одес. регіон. ін-т держ. упр. - Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2015. - 212 с.
25. Лідерство в місцевому самоврядуванні : слов. термінів / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів, Каф. парламентаризму та політ. менеджменту ; уклад.: В. А. Гошовська, Л. А. Пашко, А. К. Гук [та ін.] ; за заг. ред. В. А. Гошовської, Л. А. Пашко, А. К. Гука [та ін.]. - Харків : Фактор, 2015. - 156 с.
26. Місцева влада в країнах пострадянського простору = Local Government in the Countries of the Former Soviet Union : колект. монографія / П. В. Ворона, В. А. Гошовська, П. Лопушинський [та ін.] ; за заг. ред. П. В. Ворони. - Полтава : ПП Шевченко, 2016. - 528 с.
27. Організація надання послуг: теорія, методологія, практика : монографія / за заг. ред. О. І. Васильєвої, О. С. Ігнатенка ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. - Донецьк : Юго-Восток, 2014. 388 с.
28. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади : навч. посіб. для посад. осіб місц. самоврядування З. О. Кириленко, Б. Малиняк, Письменний, В, Русін ; Асоц. міст України. - Київ : Підприємство ВІ ЕН ЕЙ, 2015. - 396 с.
29. Практики організації надання адміністративних послуг на місцевому рівні : наук. розроб. / О. І. Васильєва, О. С. Ігнатенко, Н. В. Васильєва [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., Каф. регіон. упр., місц. самоврядування та упр. містом. - Київ : НАДУ, 2014. - 52 с.
30. Шикеринець, В. В. Становлення та тенденції розвитку місцевого управління в Україні : монографія; за наук. ред. О. Я. Лазора ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. - 183 с.
31. Gorzym-Wilkowski W. Zarys ekonomiki gminy / Gorzym-Wilkowski W., Miszczuk A. Lublin, Norbertinum, 2015. 254 s.
35. Strategie regionalne. Poradnik. PARR, 2017. 45 s.
36. Wojciechowski E. Samorząd teretorialny w warunkach gospodarki rynkowej / Wojciechowski E. . Warszawa: PWN, 2017. 150

18) Інформаційні ресурси:

1. Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Бібліотека КНУБА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.knuba.edu.ua/>

19) Система оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів)

Поточне оцінювання та самостійна робота		Підсумковий тест	Сума
Результати роботи студентів під час семінару (практичної роботи)	Якість виконання індивідуального завдання (курсової роботи)		
30	20	50	100

20) Умови допуску до підсумкового контролю:

- відвідування лекцій;
- активність на практичних заняттях;
- дотримання термінів виконання РР;
- дотримання умов академічної доброчесності.

21) Політика щодо академічної доброчесності: розуміння здобувачами вищої освіти норм академічної доброчесності (вимог щодо оригінальності текстів та допустимого відсотку співпадінь).

22) Примітки:

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки, менеджменту та управління територіями Протокол № 01/09 від 05.09. 2022	Завідувач кафедри економіки, менеджменту та управління територіями к. е. н., ст. дослідник, В. А. Чудовська
Схвалено Науково-методичною радою ВСП «Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури» Протокол № 2 від 19.09.2022	Голова НМР ВСП «ІНО КНУБА» д. т. н., проф. Д. Е. Прусов